

kalnog zajmodavca traži da ispita koje je zakonodavstvo države zastave. Medjutim i to je lakše utvrditi, nego li utvrditi unaprijed u kojoj će državi doći do ovršne dražbe broda, i ispitati njeno zakonodavstvo od kojega će tek u krajnjoj liniji zavisiti da li će se taj privilegij priznati i da li će prema tome doći do namirenja prema brodu opterećenom hipotekom.

E.P.

MEDJUNARODNI ARBITRAŽNI SUD ZA POMORSKU
I UNUTRAŠNJU PLOVIDBU U GDINJI

Slaganje tereta - Brodar odgovara za oštećenje tereta od stranog mirisa ako je u isto skladište smjestio teret koji takav miris širi, i ne može se osloboditi odgovornosti dokazom o urednoj ambalaži i činjenicom da je šteta nastala zbog nevre-
mena

Hamburška tvrtka A. kao tužitelj podiže pred arbitražom zahtjev za naknadu štete u visini od 19.000 DM i 436 dol. od tužene tvrtke kao broдача.

Tuženi brodar preuzeo je na prijevoz iz New Yorka u Antwerpen teret parafina, namijenjenog za proizvodnju ambalaže za prehrambene artikle i teret grapefruta. U isto skladište je ukrcao i teret kreozota. Na odredištu je ustanovljeno da je voće potpuno neupotrebivo za ljudsku prehranu, a da je i parafin poprimio miris kreozota, pa mu je znatno smanjena vrijednost. Štetu je naknadio osiguratelj, koji je cedirao regrasni zahtjev hamburškoj tvrtki kao tužitelju.

Tuženik je otklanjao odgovornost tvrdeći da je teret kreozota bio ambalažiran u metalnim cilindrima iz kojih nije mogao prodrijeti miris. Takodjer je naveo da su skladišta prije zatvaranja bila kontrolirana od predstavnika National Cargo Bureau iz New Yorka, koji nisu stavili nikakvu primjedbu na način smještaja tereta. Kao razlog oštećenja tereta tuženi navodi vrlo nepovoljne vremenske prilike, vjetrove jačine 11, koji su priječili normalno zračenje skladišta.

Arbitraža je prema klauzulama teretnice primijenila Američki COGSA 1936, Bruxellesku konvenciju o teretnici 1924, pozitivno pravo NR Poljske, i propise protumačila nizom citiranih autora. Arbitraža nije uvažila prigovor tuženikovu, već je utvrdila njegovu odgovornost za štetu. Šteta na teretu nastala je zbog njegovog lošeg smještaja. Nedopušteno je teret s jakim mirisom slagati u isti prostor sa živežnim namirnicama i drugim osjetljivim teretom. Odgovornost za slaganje snosi uvijek brod i ne može je prebaciti na slagača. Iz tih razloga je dosuđena naknada u traženom iznosu.

Bilješka.- U gornjoj presudi arbitraža je zauzela stajalište da brodar odgovara već na temelju same činjenice što je u isto skladište smjestio različite terete, koji mogu po svojim svojstvima štetno djelovati jedan na drugi. Od ove svoje odgovornosti ne može se osloboditi ni dokazom da je teret bio propisno ambalažiran. Isto tako nije ekskulpiran ni činjenicom da je način slaganja pregledala i odobrila nadležna ustanova. Arbitraža prihvaća nadalje danas općenito usvojeno načelo da za slaganje tereta uvijek odgovara brodar, bez obzira što je slaganje izvršilo posebno specijalizirano poduzeće.

Prema stajalištu arbitraže brodar bi bio odgovoran i da je uspio s dokazom da je nevrijeme prouzrokovalo oštećenje robe, koja je zadobila strani miris. Naime, da kreozot nije bio složen u isto skladište, ne bi do takvog oštećenja ni došlo. Prema tome razlog oštećenja nije viša sila, nego krivnja brodara u pogledu slaganja tereta.

V.F.

VRHOVNI SUD REPUBLIKE URUGUAY

Uskrata eksekvatura tzv. arbitražne presude Ripert-Panchaud

Prije nekoliko godina pobudio je pažnju spor koji je pokrenulo poduzeće Société Européenne d'Etudes et d'Entreprises protiv Jugoslavije zbog plateža ostatka duga iz ugovora potpisanog 1932. o gradnji željeznice Veles-Prilep. Jugoslavija je plaćala obroke sve do okupacije 1941., a poslije rata ostao je dug koji je s kamatima iznosio nešto preko 166 milijuna franaka. Ta je svota utvrđena prigodom pregovora između jugoslavenske i francuske vlade i na tom je temelju sklopljen sporazum godine 1950. Prema tom sporazumu potraživanje je svedeno na paušalni iznos od nešto preko 145 milijuna franaka i ugovorena je isplata u osam tromjesečnih obroka, tako da je posljednji obrok stvarno isplaćen u rujnu 1952. Međutim Evropsko društvo je početkom 1953. izjavilo da ono nije potpuno namireno, jer je u međuvremenu francuski franak znatno devalviran. Ono se pozivalo na jednu odredbu ugovora iz 1932., koju je tumačilo kao da osigurava protiv pada valute, dok se stvarno radilo samo o određivanju ključa konverzije između dinara i franka. Svakako jednom utvrđena svota nije se mogla mijenjati pozivom na tu odredbu, i sama francuska vlada dijelila je u tom pogledu stajalište jugoslavenske vlade da je ugovorom od 1952. uređeno čitavo potraživanje i da je ispunjenjem toga ugovora ono i stvarno namireno. Evropsko društvo ostalo je dalje pri svojem zahtjevu i konačno se poslužilo jednom odredbom ugovora od 1932. koja za slučaj spora predviđja arbitražu. Sa svoje strane odredilo je za arbitra profesora Riperta, a jugoslavensku vladu pozvalo je da i ona odredi arbitra sa svoje strane. Tek ako se ta dvojica ne bi složila trebalo je da oni imenuju nadarbitra i njemu predadu rješenje spora. Jugoslavenska vlada, naravno, nije se